

STEFAN STARZYŃSKI

STEFAN STARZYŃSKI
 * 19 SIERPNIA 1893 W WARSZAWIE
 † MIĘDZY 21 A 23 GRUDNIA 1939
 W WARSZAWIE[?]

Pochodził ze zubożałej rodziny szlacheckiej. Ojciec, Alfons Karol, pracował jako urzędnik i rzemieślnik. Matka była nauczycielką francuskiego. Wychowywał się i edukację rozpoczął w Łowiczu. W roku 1905 razem z bratem uczestniczył w strajku szkolnym. W wieku 17 lat został aresztowany za działalność w Związku Młodzieży Postępowo-Niepodległościowej, wyrok miesiąca aresztu odsiedział w warszawskiej Cytadeli. Od roku 1912 należał do Związku Walki Czynnej i Związku Strzeleckiego Józefa Piłsudskiego.

Ukończył studia ekonomiczne na Wyższych Kursach Handlowych Augusta Zielińskiego w Warszawie (1914).

W czasie I wojny światowej służył w Legionach Polskich walczących u boku Austro-Węgier. Przeszedł cały szlak bojowy I Brygady. Od wiosny 1918 roku należał do POW.

Od listopada 1918 roku służył w odrodzonym Wojsku Polskim. Brał udział w wojnie z Rosją bolszewicką 1919–1920. Po jej zakończeniu przeniesiony został do rezerwy w stopniu majora.

W latach 1922–1924 był sekretarzem generalnym Polskiej Komisji Rewakacyjnej Specjalnej, powołanej do realizacji traktatu pokojowego podpisanego ze Związkiem Sowieckim w Rydze. Następnie pracował jako urzędnik w Ministerstwie Skarbu. W latach 1930–1933 był posłem na Sejm RP. Pracował jako wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego, generalny komisarz Pożyczki Narodowej, prowadził też wykłady w Wyższej Szkole Handlowej.

W roku 1934 objął stanowisko komisarzycznego prezydenta Warszawy. Opracował czteroletni plan rozwoju gospodarczego miasta na lata 1938–1942.

W czasie jego pięcioletnich rządów w Warszawie między innymi wybudowano ponad 100 tysięcy mieszkań i infrastrukturę, 30 gmachów szkolnych i zmodernizowano kilkadziesiąt starych szkół. Otwarto nowy gmach Muzeum Narodowego, Dom Turysty, halę targową Żoliborza, szpital Przemienienia Pańskiego, a siedem

Stefan Starzyński w mundurze legionowym

Stefan Starzyński w gabinecie
Prezydenta Warszawy

Moneta okolicznościowa

szpitali zmodernizowano. Rozbudowano sieć wodociągową i kanalizacyjną, odkryto fragment średniowiecznych murów Warszawy, przygotowano wstępny projekt budowy mostu Piłsudskiego i sieci metra o długości 25 km. W latach 1938–1939 był senatorem RP.

Po wybuchu II wojny światowej, we wrześniu 1939 roku, sprawował funkcję komisarza cywilnego przy Dowództwie Obrony Warszawy. Podtrzymywał ducha oporu ludności przemówieniami radiowymi. Mimo polecenia ewakuacji postanowił pozostać w Warszawie na stanowisku. Po kapitulacji stolicy (28 września) brał udział w tworzeniu struktur konspiracyjnych. Aresztowany przez Niemców 27 października, został zamordowany w Warszawie lub najbliższych okolicach.

Symboliczny grób prezydenta Warszawy znajduje się na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Stefan Starzyński jest patronem jednostki wojskowej oraz ulic w Warszawie i Łowiczu.

Chciałem, by Warszawa była wielka. Ja i moi współpracownicy kreśliliśmy plany wielkiej Warszawy przyszłości. I Warszawa jest wielka. Prędzej to nastąpiło, niż przypuszczaliśmy. I choć tam, gdzie miały być parki, dziś są barykady, choć ploną nasze biblioteki, choć palą się szpitale, Warszawa, broniąca honoru Polski, jest dziś u szczytu swej wielkości i sławy!

Stefan Starzyński
z ostatniego przemówienia radiowego, 23 września 1939